

A Vasadi Református Egyház története

1888-ban került Szűcs Károly lelkész-tanító (helyettes lelkész) Vasadra, aki öt évig munkálkodott itt, 1893-ig. Egyik feljegyzésében így ír:

„Mindjárt idejövetelem után néhány hónappal kezdtem foglalkozni egyházunk történetének írásával.”

Feljegyzéseiből megtudjuk, többször elkeseredik, abbahagyja, mert 41 elődje ellenére „csekély kútforrással” rendelkezik. Őelőtte senki nem foglalkozott a múlttal.

A „csekély kútforrás”

1819-es Canonica visitatio alkalmával nyitnak egy naplót, amit Marton István eklézsia gondnok vezet. Ez megrongyolódva, de még olvashatóan rendelkezésünkre áll. Ebbe a kurátor lejegyez három főbb értékes adatot, s ezen kívül az addig Vasadon működő rektor tanítók neveit és szolgálati idejüket. Marton István 1829-ig - a gondnoksága végéig - hűségesen folytatja a rektor tanítók névsorát, sőt utódjai is egészen 1868-ig. A három főbb értékes adat témája, amit a későbbiekben beépítve fogok közölni:

1. Mikor, mely földesúr idejében kezdett épülni Alsó-Vasad
2. Az első oratórium megépítésének dokumentuma
3. A harmadik oratórium építésének, felszentelésének dokumentuma.

Három fontos váz anyag, amit ki kell tölteni, de nincs mivel. Sok küszködés után így ír Szűcs Károly: *„a jövőben mégis csak teljesíteni kellene ezt a feladatot valamelyik utódnak, mert akkor még hiányosabb lesz a történetírás.”*

Ezek után fáradhatatlanul keresi fel az idős embereket, hogy talán még ők segíthetnek. Hogy többet tudjon meg még Marcellházára is elmegy. Vasadon tartózkodásának utolsó hónapjaiban nagy meglepetés éri, közli az esperes levélben, hogy Canonica visitatio lesz. Ez Vasad történetében már a második ilyen alkalom. Erre készül mostmár az eddigi ismeretei alapján egy összefoglalóval.

Ezek után lássuk az ő négy különböző időbeni feljegyzéseiből, valamint Bertalan Sándor munkájából összedolgozva falunk őslakóinak eredetét.

Egy régi feljegyzés szerint:

„1819-ik esztendőben az alsó-vasadi helvétiai konfession lévő filiális eklesia állapota a püspöki canonica visitatio alkalmatosságával így adatott elő: Alsó-Vasad épülni kezdett 1756-ban. A hely tulajdonképpen pusztá. Nagyobb részint a méltóságos gróf Ráday és tekintetes Fay familia bírja. Néhai boldog emlékeztető méltóságos idősb gróf Ráday Gedeon úr - péceli földesúr akkor még nem gróf- adott helyet ott a letelepülésre hitünk sorsosinak az említett esztendőben. Az isteni tiszteletre való gyülekezés kezdődött 1758-ban, olyan gazdának a házához gyűlvén össze a lakosok, akinek a háza a tágasabb volt, de csakhamar építettek oratóriumot az említett esztendőben a méltóságos földesuraság sürgetésére.” (első kútforrás)

E feljegyzés szerint Alsó-Vasadnak van nevezve a község akkori Alsó-, és Felső-Vasad pusztá elnevezés szerint. Alsó-Vasadnak nevezett a határ nagy része, felső-vasadnak az Üllői határon túl mintegy kétezer hold. 1756 előtt az egész vasadi határ jóformán legelő volt. Szántóföld igen kevés lehetett.

A Ráday, és Fay családoknak cselédei, zsellérei, és haszonbéresei már 1756 előtt voltak s a pusztának különböző helyein laktak. E helyre csak az említett esztendőben építkeztek, akkor midőn a mai község lakói nagy részének elődei a Komárom megyei Marcellházáról ideköltöztek.

Keszeg, Balog, Édes és állítólag a Marton és Mészáros családok ősei jöttek Marcellházáról. Volt egykor sok Dodogh, ezek a Marcellházához közel lévő Ogyalláról jöttek. A mai Piróth familia pedig Bars megyéből Lábatlanról eredtek. Szücs Károly feljegyzi, hogy 1890 május 14-én felkerestük az ősi fészket Marcellházát. Kocsival mentünk öten, két Keszeg és két Balog. Találtunk igen sok Keszeget és Balogot és néhány Édest. Ők is itt voltak már Vasadon. Szintén a papjuk Csiba Mihály vezetése alatt, öt Keszeg és három Balog. 1890 május 11-én. (A Marcellházi rokonokkal azóta is megvan a kapcsolat, lakodalmi és egyéb alkalmakkor kölcsönösen meglátogatják egymást.)

Amikor Ráday Gedeon megengedte a letelepülést, birtokának alsó részén a falu alsó végén már volt néhány ház. Ennek közvetlen szomszédságában volt a Fay birtok, azon is voltak lakók. A két derék református főúri család a Ráday és a Fay, a jobbára legelőkből álló pusztáira szívesen fogadott települőket, különböző vidékekről, főleg református vallású családokat.

A marcellházi települők - amíg házaik elkészültek -, a mai temető helyén volt gazdasági épületek, istállók, és birkaaklok helyiségeiben laktak. Főfoglalkozásuk az állattenyésztés volt.

Kérdés, hogy mimódon kerültek a Marcellháziak Vasadra? A hagyomány szerint vásárookra jártukban-keltükben ismerték meg már e helyet előzőleg a menekülők. Fő okot az szolgáltatott az otthon - az ősi szülőföld - elhagyására, hogy abban az időben Marcellházán és környékén mint primási birtokon a református híveket üldözték, és papjukat elűzték. Az addigi marcellházi anyaegyházat megszüntették, és Duna-Radványhoz csatolták, és annak filiája lett hetven esztendeig. Ezen hetven esztendő első éveire esik a vasadi települők elköltözése, akik inkább elmenekültek, csakhogy hitüket megtartathassák.

Egy regeszerű eseményről is beszél a hagyomány. Nevezetesen arról, hogy a hozzánk közel eső Gyömrőre is elmentek az új hazát keresők, mivel ott is volt helyük a letelepedésre. Ott este lepihentek, kipányvázott lovaik azonban éjszaka visszajöttek Vasadra, s másnap reggel itt találták meg lovaikat, legelve a gyömrőinél ízesebb gyepet, megölettek és visszacsalta. Ezt jó jelnek vették, s ezért választották Vasadot.

A homok alá került próbálkozások

A Marcellházáról Alsó-Vasad pusztára érkező 14-16 családnak első gondjai közé tartozott, hogy hitüket gyakorolni tudják. Elérik mindjárt idekerülésük után két évre, hogy rektort tarthattak, s egy nagy gazda házához összegyülekeztek. Egyházzá szerveződésük tehát már 1758-ban megtörtént. Ügyükben pártfogóra találtak a Ráday és Fay családban.

1758-ban építették az első imaházat, melyről az első rektor a következő feljegyzést tette. 1758/9-ben építettük az első oratóriumot a méltóságos és nagyságos id gróf Ráday Gedeon úr és tekintetes Fay család kérésére. Oly móddal meg is építettett hogy fele része az oratóriumnak esett arra a részre, melyet a tekintetes Fay család ajándékozott ennek a kis ekléziának, udvarnak, és rektori kertnek. Hogy az oratórium mind a két részén lévő földesuraságok földjére vagyis birtokára esett, az abból a kinézésből történt, hogy mind a kettőnek legyen hozzá jussa, és a két részen lévő hitünk sorsosai formáljanak egy kis ekléziát. Feljegyezte 1759 aug. 10-én az időbeli első vasadi rektor Hagyó János mk.(2.kútforrás)

A két földesúr birtoka mezsgyés volt egymással, ezért az imaházat közös határra építették. A mai falu déli részén volt Papp Mihályné és Nánai András kertjének határán, Kovács Sándor harangozó telkén át. Ez a mezsgye ma is megtalálható. Ekörül álltak lakóházak is. Ez az imaház fennállt 1790-ig, akkor azonban másikat kellett építeniük, mert a homok eltemette. Az előbbtől kelet felé mintegy nyolcvan ölnyire építették a második imaházat. Ez is az első sorsára jutott. Falaira az öregek még sokáig emlékeztek. 1815 körül már a harmadik oratóriumot kellett építeniük amattól ismét kelet felé, mintegy ötven öltre. A második és a harmadik imaház is a közös határra volt-e építve, nem tudjuk.

Ezen imaházak mindegyike a legegyszerűbb kis hajlék volt. A lakosság szaporodásával azonban kissé nagyobbról, díszesebből kellett gondoskodniuk. De még az is hozzá járult ehhez, hogy az első lakóházakat, melyek az imaház körül voltak, a szél homokkal eltemette. Innen azután felfelé északnyugatra kezdtek építkezni, s így mostmár az imaházat is alkalmasabb helyre, az épülni kezdő utcára kellett építeniük. Építésre helyet itt is kaptak ajándékba.

Otthagyták tehát a régi helyeket. Özvegy gróf Nádasdy Lászlóné, született Ráday Anna, öméltósága kegyes engedelmeivel építették 1834-ben azt az imaházat, az 1828-ban épített tanítólakás és iskola elé, amely a mai templom helyén állott.

Ennek építéséről ez van feljegyezve. Az alsó-vasadi református szent eklézia a most fennálló templomot Isten dicsőségére néhai M gróf Nádasdy László drága kegyes özvegyének M. gróf Ráday Anna kegyelmes földes asszonyunk engedelmeiből a közösség fáradhatatlan szorgalmatossággal építette, a azon esztendőben fel is szenteltette. 1834. nov. 1-én. Lévita volt takaró István. (3.kútforrás)

Ezen imaháznak építésében a vasadi híveket nem segítette senki. Igaz, hogy egyszerű épületek voltak, de az akkori csekélyszámú hívek mégiscsak nagy áldozatkészségére vallott, és dicséretet érdemel buzgóságuk.

Külön iskolaépületük kezdetben nem volt. A tanítói lakással volt egy fedél alatt. Az első szoba volt a tanító lakása, a hátulsó az iskola. Az első tanítói lakást és iskolát a templom fundusán építették, ez a második imaház mellett volt közvetlen, a falu alsó végén Csizmadia István háza helyén. 1828. évben építették Takaró István rektor idejében a két szobás „iskolaházat” és egy kamrát a végébe. Ez a később 1824-ben épült imaház mellett volt. 1829-ben e ház elébe az utcára haranglábat készítettek, melyen egy hetven fontos harang volt.

1871-ben a tanítói lak és templom közé építettek iskolát, s mellé egy nyári konyhát. De az iskolás gyermekek száma néhány év alatt annyira nőtt, hogy a mosókonyhával az iskolát megnagyobbították. Ez az iskola 40-50 gyermeknek megfelelő volt, de mivel későbbi időben a tankötelesek száma 80-90 lett, Szűcs Károly helyettes lelkész sürgetésére és buzgóságából 1892-ik évben felépült a kert végében az új utcára egy 9 öles iskolaépület egy tanteremmel, és egy kis szobával.

Ez az épület 1200 Ft-ba került. „Megkezdtem az építkezésre való adakozást magam - írja Szűcs Károly helyettes lelkész -, s utánam minden egyháztág adakozott felszólításomra. Vidékiektől mintegy 400Ft-ot gyűjtöttem, a többit a hívek adták össze szabad akaratból.” Ez az iskola 1959-ben lebontatott, és helyébe épült a mai 4 tantermes általános iskola.

További értékes adatok a múltból

1758-1868-ig rektor-tanítók voltak Vasadon

1. Hagyó János 1758-62
2. Az eredeti szöveg hiányzik
3. Az eredeti szöveg hiányzik
4. Az eredeti szöveg hiányzik
5. Pap János 1770-74
6. Farkas József 1774-78
7. Kállai Dávid 1778-80
8. Dömsödi István 1780-83
9. Nagy János 1783-86
10. Kállai Dávid 1786
11. Nyitray István 1787-90

12. Kováts István 1791-95 és fia Kováts Lőrincz
13. Almási Mihály 1796-1800
14. Illyési István 1800-01
15. Nagy János 1801-04
16. Sáfrán Mihály 1804-06
17. Tsepeli Nagy György 1806-07
18. Tsokonai József 1807
19. Az eredeti szöveg hiányzik
20. Réti János 1810-11
21. Tóth József 1811-18
22. Tóth János 1818-20
23. Hertzeg János 1820-27
24. Takaró István 1827-39
25. Halászi György ifjú diák
26. Mártha Mihály 1840
27. Lőrincz Dániel 1840
28. Csokonai József 1841-48
29. Szabó Pál 1848-49 és Győri Miklós 1849
30. Varga Pál 1850-53
31. Tárnok József 1853-58
32. Lénárt István 1858-61
33. Tárnok József 1861-67 Az ő idejében 1863. jún. 20-án esti 9 órakor mindent elsöprő jégverés volt, majd szárazság és dögvész pusztított el mindent.
34. Körtvélyesi László 1867
35. Szilágyi György 1867, öngyilkos lett 1868 01.04.
36. Jónás Mihály 1868
37. Szabó Balázs 1868

Szücs Károly h. lelkésznek Szász Károly püspök úrhoz intézett jelentéséből

(A gyülekezet valláserkölcsei életéről)

„Vasadnak oly sok szép erényei vannak, hogy bűne, gyarlósága elenyésző csekélység. Legfőbb erényük - mert e tekintetben közöttünk különbség nincs -, a munkásság, s a takarékoság, ez a legritkább magyar erény. E részben unicum e nép⁰²⁶ 1856-ban vették első földbirtokukat, ez ideig haszonbérlek voltak. Ma már köztük szegény, vagyontalan, zsellér, vagy napszámos sincs. Birtokaik még nem tiszták ugyan, de adóssággal terhelve, veszélyeztetve nincsenek. Munkásságuk, s takarékoságuk után úgy megáldotta őket Isten ez ideig, hogy földjeik hasznából, évente szépen törlesztenek a vételárból. Takarékoságuk sokaknál ugyan már fösvenységgé fajult, de legtöbben ettől mentesek. A túlságos élelmesség az adásban és vevésben ez a szülője legfőbb bűnüknek, mert hitvány haszonért egyesek áruba bocsátják becsületüket. A hazugság, szavukat meg nem tartás - a kofalkodás ez elmaradhatatlan következménye -, bizony sokaknak vérükké vált. Csodálatos azután az, hogy szerfeletti takarékoságuk mellett, igen szépen, s tisztességesen ruházkodnak. Hitvány ruhát, zsáköltözetet itt nem lehet látni. De a haszontalanságtól, csecsebecsétől, talán divatos ostoba majmolástól távol van ruházatuk. Egyszerű, szép és jó. Továbbá szép vonásuk az is, hogy egyházi, és állami adójukat zúgolódás nélkül fizetik. Semmiféle egyházi adóhátralék itt nincs. Gyermekük ruházatáról a legpontosabban gondviselnek. Iskolába nem járó, könyvnélküli gyermek itt nincs. Községünkben más felekezetű lakosok nincsenek. Egyházunkat, vallásunkat szeretik. Az Istenházát szorgalmasan látogatják. Ünnepeinket megtartják. A nazarénizmust ismerik, de utálják. Vadházások nincsenek. Más egyházba a nép közül soha nem tért egy sem. A „baranyai bűn” ismeretlen. A káromkodásnak, és a trágár beszédnek itt is vannak követői, de nem sok. Kocsmába nem jár egy sem⁰²⁶ Ha vidéken van, például Pestre elviszi terményét a vasadi ember, akkor sem lakmározik. Egy pohár sör, vagy fél liter bor ára, ez minden kiadása. Derék nép ez, s alapjában jó, csak vezetőiben, elöljáróiban ne látna bünt, azoktól ne tanulna rosszat, páratlan néppé lehetne formálni.”

Lelkész-tanítók 1885-1902-ig (helyettes lelk.)

Név szerint a következők:

1. Nagy József 1885-1893
2. Nagy Lajos 1886-1888
3. Szűcs Károly 1888-1893. Szűcs Károly 31 éves korában házasságot kötött Vasadon Szél Lídiával, monori 21 éves hajadonnal.
4. Török Lajos 1893-1895
5. Vitányi Bertalan 1895-1896
6. Szabó Sándor 1896-1897
7. Károssy Gyula 1897-1902

Kurátorok:

Marton István 1829.

Szabó János 1850.

Nánay János 1858.

Keszeg András 1865.

A nagy előrelépés

Az alsó-vasadi eklézsia 1758-tól a monori egyház filiájaként működött. Nem tudjuk mióta volt ott a vágy a szívükben az önállósodásra, de már Szűcs Károly egyik leveléből - aminek a hátuljára készült a „második feljegyzése” -, kiderül, hogy ő már kérvényezte Vasad anyásítását, de elutasították azzal, hogy rossz a lakás.

Nagy pillanat az 1901. év május hó 19-ei vasárnap, amikor megnyitja a közgyűlést Károssy Gyula helyettes lelkész, ahol egybegyülekeztek az egyháztagek is. Felolvassa az 1898, évi Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésnek azon határozatát, amely a vasadi leányegyházat is az anyásítandó egyházak közé sorolja.

Ez a közgyűlés örömmel szavazta meg a lelkész-tanítói állás szétválasztását, az egyház anyásítását és a tanítói állás szervezését. A közgyűlés kimondja, régi vágya és óhaja teljesült. Lelkészi fizetésül 774 korona 20 fillért, tanítói fizetésül pedig 200 koronát állapított meg oly módon, hogy az egyház a lelkészi fizetésnek 1200 koronára való kiegészítéséért, a tanítói állásnak pedig 800 korona kiegészítéséért a Vallás és Közoktatásügyi Minisztériumhoz államsegélyért folyamodik.

A Vallás és Közoktatásügyi Miniszter 46524/ 1902. aug. 5-én kelt rendeletével a lelkészi és tanítói állást indokoltan elismerte, a segélyhez, és a fizetés-kiegészítéshez hozzájárult.

Ennek alapján történt a lelkészválasztás 1902. okt. 5-én. Meghívással első önálló lelkészül választották meg Károssy Gyulát.

Örömük kifejezésére már a választás napján is nagy ünnepélyt rendeztek.

Az önálló Egyház külső és belső építése

Az önállósodás kezdete óta négy lelkész munkálkodott a vasadi gyülekezetben. A következőkben az ő munkásságukról olvashatunk úgy, hogy a sok-sok feladatuk közül kiemelésre kerül a legjellemzőbb.

Károssy Gyula - Templomépítés, **Basa Sándor** - A missziói munka megújulásának az ideje, **Bertalan Sándor** - Nehéz évek, **Kiss Mihály** - nem várt fordulat, gyülekezeti házépítés, evangélizáció, templom újjáépítés.

Templomépítés

Az új lelkész Károssy Gyula megválasztását követő évben 1903. jan. 27-i közgyűlés alakalmával a presbitérium lelkesedéssel fogadja a felhívást, amely a leszakadással fenyegető templom újjáépítéséről, valamint a lelkészlak átalakításának elodázhatatlanságáról szól.

Ekkor az egyház tisztségviselői a következők: Károssy Gyula lelkész, Mády Lajos tanító, ifj. Mészáros György a fáradhatatlan szorgalmú és buzgóságú gondnok. Egyháztanácsosok: Balogh István, Balogh János, id. Édes István, Édes János, id. Keszeg István, Keszeg János, id. Mészáros György, id. Nánai György, Pirot István, Pirot Gábor, Szabó István.

Mivel a gyülekezetnek az építésre nincs pénze, úgy dönt, hogy kölcsönt vesz fel. A kölcsön összegét először 10. 000 majd 14. 000 végül 12. 000 koronában határozza meg. A törlesztésre olyan döntést hoz, hogy azt a hívekre állami adó után - osztályba sorolással, mint egyházi adót veti ki. 1903. febr. 1-i közgyűlés ezt magára vállalja.

1903. júl. 19-én úgy dönt a presbitérium, hogy mivel a templom építése a következő évre toródik át, a lelkészlakás átalakítását megoldja 1903-ban. A döntés meg is valósul.

1904-ben a templomépítési költségének - ami 12. 250 korona - törlesztési megoldását módosítják a következőképpen. Mivel a lakosság már földbirtokkal rendelkezik - hiszen 1865 óta már nem zsellére, haszonbérnök-, úgy dönt a közgyűlés, hogy a kölcsöntörlesztést kinek-kinek a földbirtokára nézve határozza meg. Holdanként 6 korona. Akiknek pedig a tulajdonuk nem haladja meg az öt holdat, azok ajánlásukkal járuljanak a templom építéséhez. Ezt méltányosabbnak tartják.

Több felől kap az egyház költségvetést, melyek közül - Máty Lajos esperes javaslatára - Gere Károly gödöllői vállalkozó ajánlatát fogadják el.

A régi imaházban az utolsó istentiszteletet 1904. márc. 20-án tartják, 1904 márc. 26-án már le van rakva az új templom alapköve, amelybe elhelyezik az építési vállalkozó, lelkész, tanító, gondnok, presbiterek nevét, valamint egy koronát, és filléreket.

A terv 16m hosszú, 7m szélességű templomra szól, amihez 29m magas torony kapcsolódik.

Az alapköv letétele után a presbitérium úgy dönt, hogy 2m-rel hosszabbra kéri a templomot (12), amit Gere vállalkozó 1. 000 korona többletért vállal (13). Így tehát a végösszeg 13. 250 korona.

Ezt az 1. 000 korona többletet az egyháztanács nem kivetés, hanem vármegyei gyűjtögetés által óhajtott fedezni. (Pest vármegyében engedélyezett gyűjtögetésre vállalkozók id. Mészáros György és Szabó Gábor egyháztagok.)

Az alapköv letétele után megindul a templom építésének folytatása, amit különböző fázisaiban nagy öröm, lelkesedés kísér. Június 12. én pl. a boldog egyháztagok jelenlétében, húzzák fel a felvirágozott és szalagozott csillagot, ének és beszéd kíséretében, s ugyancsak hasonlóan kerül fel a toronyba okt. 9-én a két új harang. Az egyik „b” hangú 334 kg-os, a másik „d” hangú és 164 kg-os. Ezeket Seltenhoffer Frigyes soproni harangöntő készítette 1. 400 koronáért. A gyülekezet saját jó szándékából önként adakozott a harangokra.

1904 okt. 16-ára tűzik ki a felszentelés napját, mely nagy ünnepélyességgel megy végbe, Felszentelési beszédet mond az esperes Máty Lajos, prédikál a péceli lelkipásztor Arany Gusztáv, és Úrvacsorát oszt a hévízgyörki Bárdy Pál, és az üllői lelkipásztor Mocsy Mihály. Ezen kívül van még egy keresztelési istentisztelet, amit a nyáregyházi lelkipásztor Pálffy Károly végez. Végül a helybeli lelkipásztor beszámol a templom építéséről. A lelkészcsalád egy orgonát ajándékozott az egyháznak, amin Kapa Gergely gyömrői és Csép Gyula üllői kántorok játszanak.

Kívül a templom utcájában mézeskalács, és cukorkínálat fokozza az ünnepélyességet. (Egyébként az óta a felszentelés évfordulójára mindig kivonulnak egyre nagyobb mértékben a mindenféle vásáros sátrak. Innen datálódik az úgynevezett „vasadi búcsú”.)

Míg az ünnepély folyik senki sem sejtí, hogy néhány levélváltás - amit őriz az egyházközség irattára -, nem kis izgalmat, okozó perceit örökítette meg a gyülekezet agilis, mindenre kiterjedő figyelme lelkipásztorának. Íme a levelekből.

Hoffer Mihály újpesti mérnököt kirendelte Máty Lajos esperes a vasadi templom építés fölülvizsgálására, mert mint leveléből megtudjuk, sürgős, mihamarábbi kérése volt ez Károssy Gyula lelkésznek, aki nyilván, mint nem szakember, de mégis érzekelte, hogy valami nincs rendben Gere János munkája körül (14).

Hoffer mérnök 1904. okt. 9-én, a helyszínen leírja többek között: „Az építés folyama alatt nem volt alkalmam a munkát megszemlélni, ennél fogva a megejtett fölülvizsgálat nem terjedhetett ki az alapzatok, falazat és boltozatok, továbbá a faszervezetek minőségének megvizsgálására, csupán az épület látható alkatrészei és szerkezetei vizsgáltattak meg. „(Ez, mint látni fogjuk, az utókor számára egy komoly dokumentum.)

A látható alkatrészek vizsgálatánál felsorol mindjárt négy hibát. Az a javaslata, hogy 900 korona összeget vissza kell tartani a vállalkozótól mindaddig, míg a hibákat ki nem javítja.

A hibák közül a legsúlyosabb a negyedik. A karzat életveszélyesnek nyilvánítása. A következőket írja róla: „... Minden ideig, míg a karzatnak most előírt megerősítése végre nem hajtatik, oda közönség fel nem bocsájtható.., Mindez a szentelési ünnep előtt egy héttel történik.

A felvett helyszíni jelentést elküldte a mérnök az esperesnek. Mándy Lajos esperes úrnak sem lehettek könnyű percei, mivel ezt a mestert éppen ő ajánlotta. Figyelemre méltó az az alázat, hogy nem mentegette magát, szépitve tévedését a következő utasítást adja.

„Felkérem a tisztelt Egyház tanácsot, valamint az építési vállalkozó urat, hogy legyenek szívesek a jelentést átolvasni, s különösen kérem a vállalkozó urat, szíveskedjék a hiányokat a lehető leggyorsabban pótolni, ha pedig a vállalkozó úr mindezeket nem látná hiányoknak, az esetben saját költségére az Államépítészeti Hivatal egy szakközegét kérjék ki ezen hiányok felülbírálására, amikor is a hiányokat megállapított Hoffer mérnök úr szintén meg fog jelenni. E hó 16-án különben személyesen megjelenek a templomszentelési ünnepélyre. S lehetőleg Hoffer mérnök urat is kérni fogom a megjelenésre, hogy mindezekről a helyszínen személyesen is meggyőződhessem.

A karzat használata - mely életveszéllyel járhat -, mindaddig míg az teljesen rendbe nem lesz hozva, meg nem engedhető. „(16).

A lelkipásztor és a gyülekezet áldozatkészsége nem lankad ennek ellenére. Utólag kiderül, hogy a mérnök által már meg nem vizsgálható alappal, és falakkal is probléma van. Nem találok nyomát a templom támpillérekkel való megerősítésének, de a hagyomány szerint mindjárt az építkezés utáni évben kerültek oda, hogy a falakat megtámasszák. Az öt éve épült templomról 1909-ben a következőket olvashatjuk. „Az egyháztanács szükségét látja a templom javításának. Kötelezi a vállalkozót, hogy a 260 koronában megállapított költségért a templom és cintériumban található összes repedéseket, hibákat javítsa ki. Kívülről egy méter magasan verje le a vakolatot, és vakolja be cementtel. „(17).

Nagyméretű renoválás történik 1926-ban a tornyon, és a templomon. Míg az építkezés 13250 koronába került, a renoválás tizennégy millió koronába. A következőket írja róla Károssy Gyula lelkipásztor. Izsó János ceglédi lakos volt a vállalkozó, ki kifogástalanul, és pontosan a kitűzött időre be is végezte a munkáját.

Annál is inkább nagy öröm lehetett ez, mivel 13 évvel azelőtt 1923-ban Tóth György monori vállalkozóval sok baja volt a gyülekezetnek. Egyéves késéssel végezte el a felvállalt munkát, a lelkészlakás újjáépítését. Ennek az összege volt 280+40 métermázsas rosz, amellelt, hogy a gyülekezet adta a 42. 000 téglát, 100q meszet, amit korábbi évben már beszerzett. (18)

1926. nov. 28-án nagy hiány oldódik meg. Az 1916-ban a háborúba elvitt két harang helyett, új harangok kerülnek a toronyba. Egy 352 kg-os „b” hangú, és egy 100 kg-os „f” hangú. Ezeket Szlezák László készítette, aminek kg-ja 80. 000 korona volt.

1928-ban Ravasz László püspök úr látogatásával a 3. canonica visitációra kerül sor.

Újabb előrehaladások történnek. 1928-ban felépítik a második iskolai tantermet. 10.429 pengőbe kerül. Ezek után tanítói lakást építenek (19).

1936-ban 3120 pengőért új hatváltozatú orgonával gyarapodik a gyülekezet. Az orgona készítője Rieger János. Még ugyanabban az évben javíttatásra kerül a templomtorony.

1937. máj. 7-án autóban utazva hirtelen halállal elhunyt 40 évi szolgálat után a lelkipásztor, aki a felsorolt sok építkezésen a közben folyó lelki munkán túl, létrehozója lett a Hitelszövetkezetnek, Hangy-szövetkezetnek, sőt a vasadi posta megszervezésének is.

Felesége Kerek Mária monori ügyvéd lánya volt, s Isten házasságukat három gyermekkel áldotta meg. István orvos, Terézia postamester, Eszter tanítónő lett.

A MISSZIÓI MUNKA MEGÚJULÁSÁNAK AZ IDEJE

Az önálló egyház második lelkésze Basa Sándor lett, akinek megválasztásáig Bódis Lajos végezte a szolgálatot, mint helyettes lelkész.

Sajnos a választás idején a gyülekezet két táborra szakadt. Az egyik a tápiószelei Farkas Miklós s.lelkészt szerette volna a gyülekezet lelkipásztorának, a másik pedig Basa Sándor. Egy szavazattal kapott többet Basa Sándor, így ő lett a vasadi gyülekezet lelkipásztor.

Sajnos a választási harc úgy kiéleződött, hogy testvérek, rokonok, barátok lettek éveken át haragosokká. Az újonnan megválasztott lelkész nagy tapintattal munkálta az ellentétek elsimítását, aminek az lett az eredménye, hogy ellenségei mind megbékéltek, s nagyon megszerették. Ami pedig érthetetlen, hogy pont akik őrá szavaztak azok váltak ellenségeivé. Ötévi szolgálat után végül is lemondott, és elment tábori lelkésznek. (20)

Az öt év viszont missziói szempontból kitörölhetetlen nyomot hagyott a gyülekezetben. Működött egy lánykör, ami már korábban is megvolt, amit az elhunyt lelkész lánya vezetett, akit mindenki nagy szeretettel Tercsike néven emleget. Ő aki az édesapja által szervezett postán dolgozott, különösen értett színdarabok betanításához, vallásos esték szervezéséhez. A lelkész pedig a fiúkat gyűjtötte össze a KIE egyesületébe.

Ez a két egyesület hetente egyszer külön-külön időben működött. A lelkipásztor először tartott egy bibliaórát, s ezután volt a játékprogram. (Társasjátékok, sakk dominó, ping-pong, asztali kugli stb.) Órákat töltöttek el együtt petróleumlámpánál, különösen a téli estéken. Közben rengeteg éneket megtanultak. Szívesen önként mentek a fiatalok, egy-egy alkalommal 90-100-an voltak együtt. Eljutottak a gyömrői KIE konferenciára is, ahol külföldi előadókat hallgathattak meg tolmács segítségével.

A mostani idősebb emberek, akik akkor voltak fiatalok, kivétel nélkül nagyon szívesen emlékeznek vissza az akkori időszakra.

Basa Sándor ezen kívül leventéket oktatott, s a külterületi állami iskolában hitoktatást végzett.

Minden munkája mellett volt energiája arra, hogy a lelkészlakás hátsó részét átalakítsa. (22).

NEHÉZ ÉVEK

1942. okt. 18-án Bertalan Sándort üllői esperesi s. lelkészt hívja meg a gyülekezet teljes egyhangúsággal lelkipásztorául, akit 1942. nov. 15-én iktattak be szolgálatába. (Bertalan Sándor 1910. okt. 19-én született Sármellék községben, Zala megyében. Édesapja gazdasági intéző volt. Édesanyja Jakab Julianna. Iskoláit Léván, Komáromban, Nagykanizsán, és a theológiát Budapesten végezte. Exmittált, s. lelkész, és helyettes lelkész volt Érsekcsanád Dombóvár, Alcsút, Vértesacsa, Ókéske, Hatvan, Veresegyház, Órszentmiklós egyházközségekben, és Üllőn esperesi s.lelkész.)

Az új lelkipásztorra Vasadon igazán nehéz évek következnek. A második világháború frontvonala mind közelebb jött. Bár egyesek a nagy veszélyre való tekintettel menekülésre biztatták, ő gyülekezetével maradt. Tűzharcok idején, halálos veszedelemben forogva felkereste híveit, erősítette és vigasztalta őket kimondhatatlan nehéz helyzetükben. S míg nem egyszer állott puska-csővek előtt, golyók és repeszdarabok süvítettek el mellette, majd később robogó vonatról kellett leugrania, -minannyiszor megtapasztalta, hogy csupán Isten kegyelméből maradt meg s nyert kegyelmi időt a további szolgálatra.

Vasad egyike volt azoknak a községeknek, mely a front alatt a legsúlyosabb időket élte át. 1944. nov. 3-án pénteken jöttek be az oroszok a faluba. 10 napon át bombák gránátok, aknák pergőtüzében állott. Közben háromszor cserélt gazdát. Majd több mint két hónapon keresztül Vasad a Budapest ellen felvonuló hadseregek szétosztási pontja lett.

A templomot három bomba érte, mely a tetőt, és mennyezetet nagymértékben átszakította, és a belső berendezésben is rongálást okozva az összes ablakot kitorste. A tornyot is érte találat az oldalán. A toronyfedél bádognatán pedig 240 lyukat forrasztottak be később a falujárók. Az orgona a csapatok dulásának lett áldozata.

A parochiát egy bomba, és gránát érte, melyek a tetőzetet, mennyezetet rongálták meg. Az egyház többi épületei főleg tetőrongálást szenvedtek, és egyetlen ablak sem maradt épen. 60%-os kár állapotot mutatott meg.

Hatheti szünet után az ablaktalan iskolában kezdődött meg az istentisztelet, majd a befedett és ideiglenesen helyreállított templomban folytatódott.

Elveszítette a presbitérium három hűséges tagját: R Mészáros Istvánt, A.Keszeg Istvánt, A. Piróth Sándort és a kurátor egyetlen fiát, továbbá 45 áldozatát községünknek a front következtében. Megrendítő temetések követték egymást, mikor az ideiglenesen földbe helyezettek exhumálása elkezdődött.

(Bertalan Sándor lelkipásztor 1945. dec. 26-án megnősült, és Kiss Borbálával kötött házasságukból két gyermekük született: Borbála és Barnabás.)

A templom és iskolák újjáépítését 1947. évben sikerült elvégezni, mintegy 13. 000 Ft. Költséggel, és társadalmi munkákkal. - Amilyen igyekezettel végezte a gyülekezet ezeket, az újjáépítési munkákat, nem kisebb igyekezettel folyt a lelki újjáépítés is.

Isten segítségével 1949. szeptember 24-ére az orgonát is sikerült újjáépíteni. Kétszázötvenhét síp elveszett, a többi nagy részben megrongálódott és lehangolódott. Rieger Ottó - orgonagyár végezte a helyreállítást 6000 Ft-ért.

1950-ben az egyházi iskolák államosítottak. 1951-ben az egyházi földet 4 kat. Holdat és 1528 négyszögölt kellett átadni az államnak. Háztájinak csupán 550 négyszögöl paróchia - kert maradt. Ebből 1959-ben 280 négyszögöl került kisíjításra, az új négytantermes általános iskola építésekor. Megmaradt ingatlan a paróchia-kertből 265 négyszögöl, és a cserébe kártalanításul nyert (régebbi kert) 1423 négyszögöl szántó, „háztáji-föld”.

1954 okt. 10-én a belülről újjól tartarozott templomban megünnepeli a gyülekezet a templom felszentelésének 50. évfordulóját. A szolgálattelvő Dr Fonyad Dezső monori lelkipásztor volt gondnokával, és néhány presbiterével.

1955. ápr. 24-én templomi ünnepély volt a Ceglédi Sztárai Vegyeskar Arany László lelkész-karnagy, és a helyi lelkipásztor szolgálatával.

1957. márc. 17-én a presbitérium megbecsülése és szeretete jeléül lelkipásztort, szolgálatának 15 éves évfordulója alkalmából selyempalástartal, és süveggel ajándékozta meg. Az átadás ünnepélyes istentisztelet keretében történt, amikor is a lelkipásztor alkalmi igehirdetése és imája után a presbitérium kivonult az úrasztala köré, és F. Mészáros István és É. Keszeg István presbiterek üdvözlő beszédei után S. Keszeg Sándor gondok adta át a palástot áldáskívánással.

1958-ban a templomtorony süvegét 3200 Ft. Költséggel piros-mínium alap-és zöld-oxid festékekkel átfestette a gyülekezet.

1959. évben Csévharaszt szórvány, mely eddig Nyáregyházához tartozott, hozzánk való közelségénél fogva Vasadhoz csatoltatott. Így a lelkipásztori munka, és felelősség megnőtt, mert a külterületi vasadi tanyákhoz most Csévharaszt lelkigondozása is kapcsolódott.

1960. évben az összes egyházi épület, templomtorony, parochia, mellék helyiségek átrenováltattak, bevakoltattak és átfestettek sárga-oxiddal. Az összes munkálatokat Lassu Imre postással a lelkipásztor saját kezűleg végezte.

Ugyancsak 1960-ban a gyülekezet asszonyai, mivel még a front idején a szószék és az úrasztali terítők elvesztek, bordó kínai selyembársony anyagból, új szószék és úrasztali terítőt adományoztak, két kis szőnyeggel 3685 Ft. Értékben.

Ezen kívül a lelkipásztor sokat volt úton, Vasadon, a külterületi tanyákon, csévharashti szórványban, gyalog, kerékpáron vagy motoron, jó és rossz időbenâ026

Bertalan Sándor lelkipásztor 1980-ban még egyszer renováltatta a templombelsőt, az időközben újra megjelenő repedések miatt, majd 1983-ban 40 évi vasadi szolgálat után ment nyugdíjba.

NEM VÁRT FORDULAT

Az utolsó tíz év ismeretében szeretnék az eddigi formától eltérni. Az elmúlt évek eseményeinek magam is szemlélője voltam, így lehetőségem van arra, hogy helyenként a hivatalos adatok pontos közlését felváltsam azokkal a tapasztalatokkal, amit jegyzőkönyvekből, sorba iktatott levelekből az utókor nem tud úgy érzékelni.

1984. márc. 8-án önálló gyülekezet negyedik lelkipásztora családjával együtt elfoglalta az új szolgálati helyét.

1984-ben már felmerült a gondolat, hogy építeni kellene egy gyülekezeti termet, hogy legyen alkalmas hely bibliaórák, gyermek-istentiszteletek, szeretetvendégségek tartására.

1985. jan. 14-i presbitériumi gyűlésen született meg a határozat a gyülekezeti terem megépítésére. A presbitérium az előző évi tartalékalapot is felhasználva, önkéntes adakozás útján, önerőből kívánta megoldani az építkezést. F. Mészáros Sándor javaslatára 15 méterben határozták meg a hossz métert, hogy az istentisztelet tartására is alkalmas legyen a téli leghidegebb hónapokban.

A presbitérium felkéri Nagy Béla okleveles építészmérnököt a tervek elkészítésére, a lelkészt pedig, hogy a tervek elkészülte után a szükséges iratokat terjessze fel az esperesi hivatalba (23)

(24).

Közben szeptember vége felé a lelkész azt észlelte, hogy mintha a templombelsőn több repedés lenne látható, mint az idekerülés alkalmával. Az addig meglévő legnagyobb repedésnél pedig az a gyanú, hogy talán nagyobb lett. Így Nagy Béla építészmérnököt a gyülekezeti terem építésén túl, a templom épületének átvizsgálására kérte.

Ezután következett a többszörösen nem várt fordulat. Szeptember végén került sor a mérnöki vizsgálatra. (A mérnök feleségének elmondása alapján, míg férje végezte a számolásokat, a ránehezítő felelősségtől mintegy két héten át nem tudott aludni.) A szakvélemény elkészült 1985. okt. 10-re.

Részletek: A falak

„Az épület külső falánál megbontottuk a tetőszerkezetet, s a vitás kérdések eldöntése érdekében elrendeltük a faszervezet belülről történő kibontását a felfekvésű pont közelében. „

Nem találtunk a tetőszerkezetben koszorút, vagy az azt helyettesítő falkötő vasat sem. A húzóerő felvételére semmiféle szerkezetet nem alkalmaztak a fal belső síkjában.

“ *Az épület falszerkezete mozgásban van. A mozgás iránya a teremből nézve kifelé történik.* „ Ezt igazolja az is, hogy a templom szélessége padlósíkban 7,19 m. A fal és a csatlakozások magasságában már 7,4 m, s vannak helyek, ahol ettől 10-15 cm-rel még több”

Faszerkezet

Sem gomba sem rovarfertőzés a fát nem gyengíti.

A háborús sérüléseket szakszerűen kijavították. Mindezek ellenére minden szarufánál tapasztalható igen erős terhelés hatására történő behajlás. Ez az első főszeruállásnál a legsúlyosabb. Eléri 15-20 cm nagyságot is. Ezt követi az oldalsó szelemennek a meghajlása, valamint a gerincszelemenen síkból való kimozdulása. Ez 10-12 cm elmozdulást eredményezett helyenként.

Az állószéket megtámogató két dőlt szék valószínű függesztőmű szerepét töltötte volna be, ha ismerte volna készítője a függesztőmű erőjátékát.

Mindezek alapvető konstrukciós hibára vezethetők vissza, amelyet a templom építésénél követtek el.

„A számítások azt bizonyították, hogy a főszeruállások a határfeszültségig vannak megterhelve normál állapotban. Katasztrófális helyzet jöhet létre egy hóterhelés, vagy egy erősebb szélvihar esetén. „

„A szakvélemény javasolt megerősítéseket haladéktalanul el kell végezni, nehogy az épület életveszélyesen és súlyosan megsérüljön.” (25).

Nem részletezném tovább, csak még annyit, hogy a mérnök az alapot is többhelyen kiásatva megvizsgálta, s az ott felmerülő súlyos hibákat is az építés idejére vezette vissza.

A születésétől beteg templom rosszabbodását felgyorsította az 1985-ös berhidai földrengés ide is elérő hullámai.

A lelkész által a repedések - szabad szemmel is látható növekedését, a mérnök szakszerűen igazolta.

Átragasztotta a legnagyobb repedést papírcsíkkal többhelyen. Ezek elszakadása is bizonyította, hogy a fal mozgásban van.

Mérnöki utasításra rövid időn belül megtörtént a templom aládúcolása. Nem elég a gyülekezeti terem építése előtt ez a váratlan esemény, újabb meglepetés, hogy a fentiek nem győzték meg az embereket. Sokan nem akartak hinni igazán annak, hogy a templom végveszélyben van. Ha eddig kibírta, kibírja ezután is!- járt körbe ilyen és hasonló jelmondat. Mások pedig azt mondták; nem fogunk adakozni a gyülekezeti teremre, csak a templomra! Az az első! A lelkész hiába próbálta mondani, hogy az új helyzetben kétszeresen fontos a gyülekezeti terem felépítése. Amíg a templommal foglalkozunk, kell, hogy meg tudjuk tartani valahol az istentiszteletet.

Az aládúcolás után a lelkész meg volt győződve arról, hogy a gyülekezeti termet fel kell építeni mindenek előtt. A sokféle hitetlen hang között legfontosabbnak tartotta, hogy Istenre figyeljen, aki hamarosan sziklára is állította belső meggyőződésében.

„Légy bátor és erős, és kezdj hozzá, mert az Úr Isten a te Istened veled léssen téged el nem hagy, tőled el sem távozik, míglen bevégzed az Úr háza szolgálatának minden művét., I. Krón 28:20

Isten szava olyan bátorítás volt számára, hogy meghirdette az adakozást a gyülekezeti terem építésére.

Az újabb meglepetés az lett, hogy az emberek felbolydultak, ellene álltak a felhívásnak. Akik talán adakoztak volna nem mertek lépni a hangadók miatt. Még a monori piacról is azt lehetett visszahallani, hogy nem fogunk adakozni.

Isten azonban nem hagyta cserben az ő szolgáját, aki közben egyet tett: a bátorító szavakba kapaszkodva imádkozott. Egyszerre csak kezdett lecsendesedni a háborgó tenger, s megindul az adakozás. Egy presbiter ezen szavakkal hozta szép adományát:

„Tessék megmondani tiszteletes úrnak, hogy ne hirdesse ki, esetleg csak akkor, ha megérjük az építkezést, s lesz belőle valami!”

Csodát élt át a gyülekezet. 86 tavaszán már elkezdődött az építkezés, s 87 tavaszán már az új gyülekezeti teremben hallgatta az evangélizációt. Saját készítésű székeken ülve, padlófűtésnél melegedve. 87-ben kívülről is bepucolást nyert az épület.

Az egész gyülekezet szépen adakozott, s nagyon sokan kétkezi munkával is segítették a cél megvalósítását.

Az építés után a templom aládúcolásában megnyugodva pihenni vágyott egy pár évet a gyülekezet.

Közben 1989-ben fizikailag és anyagilag is segítette a paróchia szigetelésének, korszerűsítésének - a templomhoz képest kis lélegzetű - munkáját.

Közben a lelkésznek komoly gondja volt, hogy valamilyen megoldással kell-e megállítani a veszélyt, vagy újjá kell-e építeni az egész templomot.

Isten felé hangoztak el ezek a kérdések, aki felelt szolgájának imádságára világosan, egyértelműen a következő képen:

„Egy kevés idő van még, és én megindítom az eget és a földet, a tengert és a szárazt. És megindítok minden népetâ026 Enyém az ezüst és enyém az arany, azt mondja a Seregek Ura. Nagyobb léssen a második háznak a dicsősége az elsőnél, azt mondja a Seregeknek Ura, és e helyen adok békességetâ026” Agg 2:6,8,9.

Ezek után 1991. elején a presbitérium ismételten döntött a pihenés mellett, Isten kívülről kezdte ébresztetni népét.

A lelkész egy szolgatársa beszámolóját hallotta, hogy milyen szép összeggel segítette az önkormányzat a parochia építését. E példa hallatán bátorságot nyerve átment, és érdeklődött a polgármesteri hivatalban, a helyi lehetőségekről. A legközelebbi képviselőtestületi ülésen beszámolt a templom állapotáról ismertette a szakvéleményt. Márc. 8-án már levélben értesült arról, hogy Vasad község képviselőtestülete ellenszavazat és

tartózkodás nélkül, egyöntetűen ötszázezer forintot szavazott meg az akkor már létrehozott Vasadi Templom és Gyülekezetépítési Alapítvány céljára (26).

Ugyanebben a hónapban a gyülekezet lelkipásztora Dr. Fodor István országgyűlési képviselővel beszélgetett a vasadi templom állapotáról, aki készségesen ajánlotta fel segítségét, és vette fel a kapcsolatot a Művelődésügyi Minisztérium illetékesével (27). Helyszíni szemlére kihozta a szakembert, aki az ügy támogatásáról nyilatkozott, s június hetedikén, már a Minisztérium főosztályvezetője 1. 000. 000 Ft. Átutalásáról intézkedett (28).

Két Bp-i személy is küldött 10.000-10.000 Ft-ot amikor megtudták a templom állapotát. Bár ilyen nagy összeghez képest kicsinek tűnik, de Isten előtt igen jelentős az ő áldozatuk is, mint kívülvalóké, akik a helybelieket is megelőzték.

Csak a helyi gyülekezet mozdult nehezen az adakozásra, sőt kézség sem volt bennük a templom újjáépítésére. Egyszerűbb megoldást tudtak volna elképzelni, nem az újjáépítést. A tavaszi presbiteri gyűlés meddő vitának bizonyult. Az egyházközségi közgyűlésen Isten kegyelme jó irányba fordította a gyülekezet tagjainak a szívét Kovács Géza gyülekezeti tag támogató javaslata által. Végül szinte mindenki átállt az újjáépítés oldalára.

Június 7-én indultak a bontási munkálatok saját erőből. Mire a téglapucolásra került a sor, egyre többen mozdultak. Gyerekek felnőttek, fiatalok idősebbek.

Június 17-én kezdődött, s egy hónap alatt készen állva sorakozott a mintegy 48.000 téglá. Sokan jöttek fáradhatatlanul, hűségességgel kitartással.

Ahogy a munkálatok megindultak a falu népe rendkívül nagy áldozatkészségről tett bizonyosságot. Félév alatt anyagi áldozata elérte az 1. 100.000. Ft-ot. Az anyagi áldozat mellett rendkívül nagy értékű szolgálatot végzett a sok férfikéz. A betonozás nehéz munkája aug. 3-án már be is fejeződött, -elkészült az alap.

A történelem Ura - akinél mindennek rendelt ideje van -, megadta, azt a kegyelmet, hogy a nemsokkal később feloszlott Pestépszer vállalat végezhesse az építést. Rendkívül kedvezményesen vállalták a nagy munkát. A mérnöki előírásokat betartották. Legjobb szaktudású brigádjaikat küldték a templom építésére. Szeptemberben kezdődött el a falazás munkája, folyamatosan dolgozva december elejére a falak fölé elkészült a tető is.

Segítségkérésünkre Főtiszteletű Dr. Hegedűs Loránt püspök úr február 28.-i levelében 1. 500. 000 Ft támogatásáról értesít. (29).

1992. február március áprilisban, ahogy az idő engedi, folytatódik a munka, a szigetelési, és mennyezetburkolati munkálatok. Ezeket követték a villanyszerelési feladatok.

A további munkák folytatásához újabb 1. 500. 000 Ft-ról értesít Főtiszteletű püspök úr április 10-én. (30)

Helyükre kerülnek az ablakok, ajtók. Dolgoznak párhuzamosan a torony renoválásán és a templomhajó vakolási munkáin.

A helyi önkormányzat az 1991. évi 500. 000 Ft. Kölcsönt - amit a támogatáson felül kaptunk - segélyként adja az április 23-i ülés határozata szerint, (31)

A munkálatok folyamatosan, jó minőségben haladnak tovább. A hollandiai Schlidrecht református gyülekezete 450 kg vörösrézlemez hoz ajándékba a templomsüveg újrafedéséhez. Elkészül az aljzatbeton, az alapvakolatra a színezések, folyik a mázolás és a karzat munkája a burkolás után pedig a szószék.

Rajna-Westfalia-i pünkösdi perselyadományból 385. 000 Ft-ot kap még Vasad. Így megújulnak a padok, és összeszerelésre kerül az orgona.

A gyülekezet összes kiadása 10.000.000 Ft. Volt.

A nagy eseményen - a templomszentelő istentiszteleten - Főtiszteletű Dr. Hegedűs Loránt püspök úr szolgált 1992. nov. 22-én.